

sammentrængt og bearbejdet form, særlig må man fremhæve D. H. Wulffs fortjenstfulde arbejde: *Statistiske Bidrag til Vendelbo Stifts Historie (1872-74)*, som også rummer andre indberetninger og fortsat er af værdi. Wulffs materiale er nylig blevet udnyttet i Viggo Hansens disputats: *Landskab og bebyggelse i Vendsyssel (1964)*. Men der er god grund til at påskønne, at vi nu har en fuldstændig udgave af dette stof. Man får ikke blot oplysning om jordegodsejerne i de enkelte sogne, men om samtlige beboelser, foruden gårde og bol også gadehuse, og desuden tallet på samtlige decimanter (tiendeydere) i forhold til antallet af beboelser. Enkelte præster nævner ligefrem de forskellige beboeres navne, og ind imellem gemmer sig forskelligartede historisk værdifulde oplysninger, til eksempel en notits som denne: Item nogle store jordhuse, som bor gamle folk udi, der ligger udi forte og fælled (indberetn. 1568, Lødderup sogn, Mors). Den er ikke uden socialhistorisk perspektiv. Andre steder kan man finde oplysninger om sandflugtens hærgen, markernes forfatning, møller osv.

Det er en bog, som vil blive til gavn og glæde for såvel lokal- som righistorikere.

Paul G. Ørberg.

H. K. Kristensen: Gamle sydvestjyske fiskerlejer. Et bidrag til vestkystfiskeriets historie. (Skrifter nr. 1, udgivne af Historisk Samfund for Ribe amt, 1965). 217 s.

Et selvstændigt erhverv har fiskeriet ikke altid været; men det har, som bekendt, ind i mellem haft meget stor økonomisk betydning som f. eks. i Skånemarkedets og Nibefiskeriets tid. Det område, H. K. Kristensen dækker med sin nye bog: kyststrækningen fra Nymindegab til Husum, opnåede aldrig en tilsvarende placering – til gengæld er det så meget mere

egnet som udgangspunkt for en generel skildring af fiskernes og fiskeriets vilkår. For det er faktisk det, der på trods af den lokale indsnævring her er givet.

På en grund af omfattende kildestudier i såvel danske som tyske arkiver – og megen læsning skildrer Kristensen vestkystfiskeriets udvikling fra middelalderen til ca. 1900, da erhvervet med de nye og store både helt skiftede karakter. Han gennemgår de enkelte lejer, har endog Helgoland med, redegør for fartøjer, redskaber og fangstformer, for fiskehandelen og for livet i det hele taget ude i det land, der, før det blev sommerhus- og feriecentrum, virkelig var barskt og ugæstmildt.

Det er et imponerende arbejde, der som type vil være af overordentlig værdi for andre af tilsvarende karakter – og det rækker langt ud over den geografiske afgrænsning.

Finn H. Lauridsen.

Aage Bonde (red.): Soldat i Viborg 1865-1965. (Viborg byhistoriske arkiv, Centralbiblioteket). 1965, 119 s. i 4°.

I anledning af Viborgs 100-års jubilæum som garnisonsby er udgivet dette skrift (et mindre antal eksemplarer er i handelen, pris 20,50 kr.). Redaktøren, overbibliotekar Aage Bonde indleder med et rids af garnisonens historie, hvori redegøres for hvilke afdelinger og højere stabe, der i perioden har haft hjemsted i byen, hvilke talmæssige styrker, der har været tale om, hvor de har haft til, og hvilke forbindelser der har været med byens civile liv. Efter dette følger en række kapitler, der tilsammen kunne have haft titlen »soldaterliv i Viborg«. For de ældste afsnits vedkommende er det optryk af tidligere offentliggjorte erindringer, men allerede fra 1890'erne er det erindringer nedskrevet på redaktionens foranledning til denne lej-

lighed. I disse fortælles livligt og meget oplysende om garnisonslivet ned til 1965; forfatterne er både befalingsmænd og menige. Samlet er dette blevet et godt bidrag til soldatens historie i Danmark; kun i mindre grad præges teksterne af, at dette militære liv specielt har udfoldet sig i Viborg. Bogen er udmærket illustreret.

Vagn Dybdahl.

Georg Galster: *Mønt. (Dansk historisk Fællesforening, 1965). 75 s.*

En populær, gennemillustreret oversigt over mønthistorien fra de ældste tider til vore dage med mindre afsnit om papirpenge og medaljer. Der er lagt særlig vægt på den nordiske og da navnlig den danske mønthistorie. Bogen vil give den historiestuderende et passende overblik og vil også være et nyttigt hjælpemiddel for historieundervisningen. Trods det beskædede omfang har forfatteren formået at give en ret fyldig dækning af emnet og alligevel gøre bogen særdeles læselig. Man kunne have ønsket bogen lidt større, således at forfatteren havde fået plads til dels at sige noget om numismatikens metode, dels ved eksempler at dokumentere denne disciplins betydning for den historiske videnskab.

Vagn Dybdahl.

Pool Eller: *Historisk ikonografi. (Dansk historisk Fællesforening, 1964). 76 s.*

En ganske kort vejledning, der vil have interesse for historikere som en introduktion, der stiller en række af ikonografiens problemer op. For nogle af problemernes vedkommende må det videre arbejde ske efter et nøjere studium af den litteratur, der henvises til. Bogen redegør for, hvordan en billedbeskrivelse skal gennemføres; videre behandles problemer som por-

trætlighed, billedernes kildeværdi, historieforskningens anvendelse af dem og historiemetodens stilling til dem. Endelig bringes et afsnit om billeder i historieundervisningen og om trykte portrætfortegnelser. Bogen ville uden tvivl have vundet ved, at teksten i højere grad havde bragt eksempler på gode og mindre gode billedbeskrivelser, på tolkninger og på billeder, der rummer mere almindelige faldgruber for den utrænede iagt-tager.

Vagn Dybdahl.

Bibliography of Old Norse-Icelandic Studies, 1964. (Munksgaard, 1965).

Studiet af den middelalderlige norsk-islandske litteratur, historie og kultur har i de senere år udviklet sig fra at være et i væsentlig grad nordisk til at blive et internationalt anliggende. Her som på andre specialfelter slår de store bibliografier ikke længere til, når det gælder om at holde forskningen løbende orienteret. Det er derfor en fornøjelse at se anden årgang af *Bibliography of Old Norse-Icelandic Studies*, redigeret af de to flittige redaktører ved Den arnamagnæanske kommissions ordbog, Hans Bekker-Nielsen og Thorkil Damsgaard Olsen i samarbejde med bibliotekar Mogens Haugsted og overbiblioteksassistent Inger Malmtorp, Det kongelige bibliotek. I alfabetisk opstilling registreres her ikke mindre end 430 udgaver, bøger, afhandlinger og anmeldelser publiceret i 1964, det er hundrede flere end i 1963. Ud over de lande i Vesteuropa, som tidligere har været bidragende på dette forskningsområde, ses nu f.eks. også Japan, Ungarn, Italien, Polen og – i stort omfang – USA og Sovjetunionen. Man må så håbe, at vore videnskabelige biblioteker har mulighed for at skaffe sig de tidsskrifter (det er tæt op mod hundrede), hvor afhandlingerne publiceres. Bibliografien har et emneregister, som forekommer brug-